

Samferðslumálaráðið
Ministry of Transport, Infrastructure and Labour

Tórshavn, tann 8. apríl 2019

Mál nr. S6400-046/18

Málsviðgerð: arø

Skriv til Rættarnevndina í samband við løgtingsmál nr. 153/2018: Uppskot til løgtingslóg um at banna mismuni og tryggja javnviðgerð á arbeiðsmarknaðinum

Á fundi herfyri við fylgibólkin, sum varð settur í samband við, at lógaruppskot um at banna mismuni og tryggja javnviðgerð á arbeiðsmarknaðinum varð gjørt, tosaðu fundarluttakararnir um niðanfyri tilskilaðu viðurskiftir.

Klagunevndin

Broyting

- Í viðmerkingunum stendur, at landsstýrismaðurin *kann* heita á arbeiðsgevarafeløgini og arbeiðstakarafeløgini um at koma við einum tilmæli um ein lögfrøðing, sum skal umboða tey í nevndini. Hetta skal broytast til *skal*.

Viðmerkingar

- Tað er ov ambitiøst, at trýggir lögfrøðingar kunnu gera arbeiðið í klagunevndini fyri fundarpengar. Tað kann føra til, at klagunevndararbeiðið verður til “vinstrahondsarbeiði”. Harmiligt at man ikki fer á eitt hægri plan og leggur saman og samskipar fleiri kærunevndir og móguliga umboðsmannin.
- Tosað varð um, hvørt hendan klagunevndin bara skal vera til arbeiðsmarknaðarmál, ella um hon eisini kann víðkast til at fevna um javnviðgerð generelt. Í fyrstu atløgu verður mettt, at tað er best, um hendan klagunevndin bert viðgerð mál innan arbeiðsmarknaðin. Ongin broyting krevst hesum viðvíkjandi.
- Í lógaruppskotinum er heimild til, at klagumál sb. øðrum lógum kunnu leggjast til klagunevndina, um málini hóska saman. Neyðugt verður sostatt, at tað stendur í javnstøðulógini, at klagumál, sum snúgva seg um arbeiðsmarknaðin, skulu viðgerast í klagunevndini, sum er umrødd í hesum lógaruppskotinum.
- Ein Javnstøðuskrivstova verður skipað, tí játtanin til Javnstøðunevndina er hækkað. Tað hevði verið upplagt, at klagunevndin verður lögð til hesa skrivstovuna.
- Í § 11, stk. 10, 1. pkt. í lógaruppskotinum stendur, at klagunevndin kann ikki viðgera klagur, sum kunnu leggjast til avgerðar hjá øðrum fyrisitingarligum myndugleika, áðrenn hesin hevur tikið avgerð í málinum. T.v.s., at áðrenn javnstøðulógin verður broytt, kann bert

Samferðslumálaráðið
Ministry of Transport, Infrastructure and Labour

klagast til Javnstøðunevndina, um málið snýr seg um mismun á arbeiðsmarknaðinum vegna kyn. Verður broyting gjord í javnstøðulógini, má støða takast til, um øll klagumál sbrt. javnstøðulógini ella bara tey, ið snúgva seg um ójavnviðgerð á arbeiðsmarknaðinum skulu leggjast til klagunevndina, sum er umrødd í lógaruppskotinum um at banna mismuni og tryggja javnviðgerð.

Brek-lógin

- Orðingarnar í § 3, stk. 1 í lógaruppskotinum og § 2, stk. 1 í lógtingslóg um at banna mismuni á arbeiðsmarknaðinum orsakað av breki eru ikki eins. Tosað varð um, um lógaruppskotið gevur eins góða verju, sum lógin um mismun vegna brek. “Starvsligar broytingar” í lógaruppskotinum fevnir bæði um “starvsflyting og starvsuppflyting”, tí gevur lógaruppskotið eins góða verju.
- Tá Javnstøðunevndin skal viðgera klagur um brot á lógina um mismun vegna brek, verður nevndin umframt við teimum limum, sum nevndir eru í § 10 í javnstøðulógini, mannað við einum limi umboðandi MEGD. Hetta verður avtikið við lógaruppskotinum, har klagur verða viðgjørðar av klagunevnd við trimum lögfrøðingum. (Javnstøðunevndin hevur onki tilíkt mál havt.)
 - o Ætlanin er ikki at klagunevndin skal mannast við eyka limum, tá ið talan er um mál um mismun vegna brek. Nevndin verður heldur ikki mannað við eyka limum, tá ið talan er um mismun vegna onnur eyðkenni, nevnd í § 1.

Markamót til Fasta Gerðarrætt, § 14

- Hvar kemur orðingin frá? Tað er ein umorðing av § 5 a, stk. 1 í forskelsbehandlingsloven: “Bestemmelser i individuelle eller kollektive aftaler og overenskomster og i virksomheders interne reglementer m.v., som er i strid med forbuddet mod forskelsbehandling i §§ 2-5, er ugyldige. Dette gælder også bestemmelser i vedtægter m.v. for selvstændige erhverv og for arbejdsgiver- og lønmodtagerorganisationer”. Í § 13 í javnstøðulógini stendur: “Allir sáttmálar, sum geva løntakarum verri sømdir ella rættindi, enn henda lóg gevur, eru í fullum líki ella lutvíst ógildugir.” Í § 3 b í ligestillingsloven stendur: “Bestemmelser, der strider mod §§ 2 og 2 a, og som indgår i individuelle eller kollektive kontrakter, virksomheders interne reglementer og vedtægter for foreninger og fonde m.v., er ugyldige.”) Við øðrum orðum er ásetingin í § 14 er útrykk fyri einum vanligum prinsippi, eisini í arbeiðsrætti, at lógin er ein minstalóg, og at hon trumfar aðrar reglur, sum geva løntakaranum verri sømdir.

Fráfaringaraldur

- Áseting um fráfaringaraldur eigur at vera dyrkað meira. Hví er t.d. 70 ár sakligt?

Samferðslumálaráðið
Ministry of Transport, Infrastructure and Labour

- Í Føroyum hevur landið í rundskrivi 70 ára fráfaringsaldur, og hjá kommunum er tað ásett við kommunusamtykt, har markið liggur millum 67 og 70 ár. Eisini er 70 ár markið í tænaðstúmannalógini. Tað er ikki vanligt við føstum fráfaringsaldri í sáttmálum. Vit vita ikki um nakað dømi.
- Í altjóða rætti er sum skilst úrskurður (ES) um, at hevur starvsfólkið tryggingarskipan/pensjónsskipan at fella aftur á, so er tað ikki ólógligt við føstum fráfaringsaldri. Men fastur fráfaringsaldur er umstríddur og kann tykist í andsøgn við forboðið um aldursdiskiminatiún.
- Danmark hevði eina seráseting í forskelsbehandlingsloven fram til 1. januar 2016 um 70 ára fráfaringsaldur. Tá var reglan avtikin, og fastur fráfaringsaldur sum útgangsstøði ólógligur. Sum skilst, vildi DK binda um heilan fingur og fyriryrgja, at ES-Dómstólurin fór at døma móti Danmark einaferð í framtíðini. Um tað yvirhøvur hevði hent, er tó ikki vist.

Viðurgjald § 9

- Manglar debat um hetta.
- Helst er rættast, at tað er upp til dómstólin at avgera stødd á viðurgjaldið, og at viðurgjaldskarmur ikki verður settur í lógina. Praksis broytist alla tíðina og tí ikki rætt, at siga nakað um hetta í eini lóg, sum væntandi skal vara í nógv ár.
- Hugsast kann, at rætturin fer at brúka danska praksis, tí lógin er so lík forskelsbehandlingsloven, men eisini eftir málum sbt. javnstøðulógini. Potentielt er tað ein stór broyting, tí smáu arbeiðsgevararnir kunnu lættliga fara á húsagang, um teir skulu gjalda viðurgjald, sum kann verða løn í upp til 12 mánaðir (sum er hent í DK).
- Lógaruppskotið er eitt nýbrot og t.d. tillagingarskyldan er eitt nýtt ókent fyriryrgdi. Tað er tí sera umráðandi, at gott upplýsingartilfar verður tøkt, so skjótt sum tilber. Í Danmark hevur kritikkur verið, t.d. frá Dansk Handicap Forbund og arbeiðsgevarasiðu, at forskelsbehandlingslógin er teknisk hjá vanligum fólki, og at arbeiðsgevararnir eru ótryggir um rættarstöðuna, og at lógin verður misskilt. Tað eigur at vera fyriryrgt við góðari upplýsing beinanvegin.